

Poselství prezidentovo ke kongresu.

Od min. týdne očekávané poselství ke kongresu podáno bylo v pondělí odpoledne, jak dříve předpovězeno. President v poselství tomto žádá kongres, aby oprávnil jej ku učinění takových kroků, jež by vedly ku skončení nepokojů na Kubě a k docílení ustálené vlády tamtéž a aby byl oprávněn používatí válečných i námořních sil Sp. Států dle potřeby k účelům tomu. President praví, že jediná naděje, jak napraviti nesnesitelný stav věcí na ostrově, jest bráním zakročením v zájmu míru. Klade celou záležitost v ruce kongresu, jsa připraven vykonati každou povinnost, kterouž ústava mu ukládá. Nařizení Španělska, aby přestalo další nepřátelství na ostrově, předloženo jest kongresu k úvaze, že jestli opatření toto povede k cíli, pak budou též snahy našeho národa mírumilovného dosaženy. Jestliže k cíli nepovede, bude to pouze dalším důvodem pro naše oprávněné jednání. Záležitosti válečné lodí Maine věnována jest valná pozornost. President dovzuje, že rozkotání lodí Maine jest důkazem, že Španělsko nemůže zaručiti bezpečnost v přístavech svých cizím loďm. Španělsko odmítá veškeré spojení s touto věcí a nabízí se předložiti k arbitraci každý spor, kterýž by ohledně toho vzniknul.

Poselství toto jest ovšem jedním z nejdůležitějších dokumentů, kterýž po dlouhou dobu kongresu předložen byl a uznáváme za nutné k vůli lepšímu seznámení čtenářstva se stavem věcí, podati poselství v plném znění. Jest jak následuje:

Poslušen předpisů ústavy, kteráž příkazuje prezidentu, aby podával čas od času kongresu zprávy o stavu Unie a odporoučel mu k úvaze taková opatření, jež uznávi bude za potřebná aneb výhodná, považuji za svou povinnost, abych oslovil Vás ohledně vážné krise, kteráž nastala ve stycích S Států a Španělska, následkem bojů, jež po více než 3 roky tuří na sousedním ostrově Kubě. Činím tak následkem toho, že kubánská otázka tak blízko dotýká se našeho Unie a vážné kroky, kteréž nutnými jsou učiniti tomuto národu, vztahují se k tradice naší politiky, kteráž jestli chceme bedlivě šetřiti příkladů, kteréž byly dány zakladateli republiky pro následující pak vlády až po dnešní den. Nynější revoluce jest pouze jenom nástupce jiných podobných povstání, kteréž sběhly se na Kubě proti nadvládě Španělska. Za dobu skoro půl století, z nichž každá v době svého průběhu způsobila Spoj. Státům velké nesnázě a výlohy jež vyžadovadlo udržování zákonů neutralitních způsobila nesmírné škody americkému obchodu a průmyslu, způsobila znepokojení, nesnázě a bouře mezi naším občanstvem a používáním ukrutných barbarických a necivilizovaných způsobů válečných způsobila pohoršení a urážela lidské sympatie našeho lidu.

Od té doby, co započala tato revoluce, v únoru 1895, byla naše země svědkem, že tento bohatý kraj na prahu našem poplavení byl ohněm a mečem v zápasu nevyrovnaném v dějinách ostrova a vyrovnaném co do počtu zápasůch a trpkosti zápasu kterou jinou revoluci novější doby, v kteréž závislý lid snažil se o dobytí svobody a jemuž na odpor stála moc svrchovaného státu. Lid náš zřel prosperující dosud krajinu poplavenou a uvedenu na mizinu, její obchod úplně zrazen, neobyčejnou úrodnost její obmezenou, její pole poplaveny, její továrny a dílny v rozvalinách a její lid hybnoucí po desítkách hladem.

My byli nuceni z příčiny štetní přísné neutrality, jakouž naše zákony a zákony národů poroučí, střežiti naše vody a hlídati naše přístavy, abychom zabránili jakýkoliv nezákonný čin pomoci Kubáncům. Náš obchod trpěl tak, že kapitál uložený našimi občany na Kubě, byl většinou ztracen a trpělivost našeho lidu byla tak těžce zkoušena, že způsoben nebezpečný nepokoj mezi naším vlastním občanstvem, kterýž nalezl nevyhnutelně výrazu čas od času v národním sněmu, tak že záležitosti úplně cizí zemi naší poutají pozornost a stojí v cestě bedlivé péči o domácí prospěch, jakáž přísluší spokojené zemi, jejíž hlavní zásadou bylo střežení se zápletek zahraničních. Vše to musí ovšem buditi a arci vzbudilo největší účast se strany této vlády, tak dobře za mého předchůdce, jako za mě.

V dubnu 1896 nesnázě, kteréž snázela tato země následkem války na Kubě, staly se tak obtížnými, že předchůdce můj učinil pokus zakročením o docílení míru jakýmkoliv způsobem, kterýž vedl by k čestnému skončení zápasu mezi Španělskem a jeho povstalými osadami, na základě nějakého vydatného systému samosprávy pro Kubu, pod praporem a svrchovaností Španělska. Pokus ten se nezdařil, jsa zamítnut vládou španělskou tehdy v moci se nalézající, kteráž nechtěla připustiti žádný způsob zakročení, ani vůbec žádný plán vyrovnání, kterýž nepočínal s úplným podrobením se povstalců zemi mateřské a pak pouze jen na takových podmínkách, jaké Španělsko samo by uznalo za dobré povoliti. Válka trvala proto dále. Odpor povstalců se nijakým způsobem nezmenšil.

Úsilí Španělska se zvětšilo, jak odesláním dalších sil vojenských na Kubu, tak rozmnožením hrůz zápasu novým a nelidským způsobem, jakýž na štěstí nemá sobě rovného v novějších dějinách civilizovaných křesťanských národů. Politika ničení a soustředování, zahájená Weylerem, 10. října 1896 v provincii Pinar del Rio, byla rozšiřována, až zahrnut byl v ní celý ostrov, na tak dalece, jak právo zbraní španělských sahalo, buď okupační, aneb válečnými operacemi. Rolnictvo, zahrnující v sobě veškeré obyvatelstvo venkova uvnitř ostrova, zahánáno bylo do opevněných míst, aneb do osamělých míst, ovládaných vojskem. Pěstování a doprava veškerých potravin byla zakázána. Pole byla spustožena, příbytky pozhřeny, dílny rozmeteny a vůbec vše, co mohlo sloužiti k spustožení země a učiniti přebývání lidí, aneb výživu jich nemožným, bylo způsobeno jednou aneb druhou ze zápasůch stran a prováděno s veškerou mocí, kterou po ruce měli.

Když nynější vláda nastoupila před rokem soustředování, tak zvané "reconcentration", bylo v platnosti po větší části čtyř středních a západních provincií, Santa Clara, Matanzas, Havana a Pinar del Rio. Obyvatelstvo venkovské, odhadované počtem na 300,000 aneb více, sehnáno bylo do měst aneb do nejbližších jich okolí, zbaveno výživy i přístřeší, ponecháno špatně oděno a vystaveno téměř nejzdravějším poměrům.

Jak zrástala nouze o potraviny následkem spustožení krajiny obyvatelstva zbavených, měla se bída a nouze v utrpení a hlad. Měsíc od měsíce zrástalo procento úmrtní strašnou měrou. Do března 1898, podle konservativních výpočtů z úředních španělských zdrojů, obnášela úmrtnost mezi soustředěnci (reconcentrados) následkem hladu a nemocí z něho povstalých přes 50 procent celého počtu. Žádné úlevy nedostávalo se trpícím. Břemeny přetížena

města, trpící již sama následkem tísně, nemohla poskytnouti pomoci. Tak zvaná "pásma" vzdělaná, zřízená v nejbližším dosahu vojenské kontroly kol měst a opevněných táborů, osvědčila se illusorními, co úleva pro trpící. Nešťastníci, jsouce z větší části ženy a děti, se starými a opuštěnými muži, sesláblými nemocemi a hladem, nemohli vzdělávati půdu bez nástrojů, semena a přístřeší, ani pro svou výživu, ani pro zachování měst. Soustředění, přijaté domněle co opatření válečné, aby jim zmařeny byly zdroje výživy povstalců, způsobily obmyšlené výsledky. Jak pravil jsem v poselství mém minulého prosince, nebylo to válečné civilisované, byla to válka vyhlašovací. Jediný mír, jehož docílení, byla poušť a hrůza.

Mezi tím vojenská situace na ostrově podrobena byla patrné změně. Zvláštní činnost, kterouž vynikal zejména druhý rok války, když povstalci vnikli až do neposkocených posud polí v Pinar del Rio a nesli zkázu a bídu až po samé zde města Havany, změněna v tuhý zápas ve středních a východních provinciích. Španělské zbraně nabýly částečnou kontrolu v Pinar del Rio a v části Havany, však za trvajících poměrů na venkově nezlepšily se jejich produktivní poměry. I když tak částečně byly obmezeny, povstalci ovládali jistý kraj a jejich podrobení se, kteréž Španělsko položilo co podstatný a jediný základ k míru, zdálo se tak vzdáleným jako na počátku.

Takovému stavu věcí stála vstříc moje administrace. Ve zprávě své v minulém prosinci pojednával jsem o situaci a vypočetl kroky, kteréž se staly za účelem úlevy a otevíření cesty k nějakému čestnému smíru. Zavraždění předsedy ministerstva Canovase vedlo ku změně u vládě španělské. Dřívější vláda, zavázaná jsouc k podrobení povstalců bez jakéhokoliv ústupku, ustoupila straně liberálnější, kteráž již dávno zastupovala politiku opravy, zahrnující v se rozšíření samosprávy pro Kubu i pro Porto Rico. Na nalehání této vlády skrze nového vyslance generála Woodforda, čelící ku neodkladnému a vydatnému zlepšení stavu věcí na ostrově, ačkoliv nebylo přijato do té míry co nějaké formální zakročení jakýmkoliv způsobem, dostalo se nám jistěho ujištění, že samospráva pokročilá bude co neodkladně nabídnuta Kubě bez očekávání výsledku války a že lidštější spůsoby válečné ihned zahájeny budou ve vedení nepřátelství. Zároveň s tímto prohlášením nová vláda španělská pokračovala v politice své započaté svou předchůdkyní, osvědčující přátelské ohledy na národ ten, propuštěním amerických občanů držných pod různými obviněními, že měli účastenství v povstání, tak že koncem listopadu ani jediná osoba, kteráž bývala by oprávněna na náš národní ochranu, nebyla více ve španělském vězení.

Mezi tím, co dělo se toto vyjednávání, poutala čím dále tím větší pozornost zrůstající nouze nešťastných soustředěnců a hrozící úmrtnost mezi nimi. Zdar, kterýž provázal obmezenou míru úlevy, poskytnuté trpícím americkým občanům mezi nimi, obezřetným vydáním peněz povolených výslovně k jejich podpoře společným usnesením schváleným dne 24ho května, 1897, prostřednictvím konsulačních jednatelství, způsobil humanitární rozšíření podobného spůsobu podpory na ono velké množství trpících.

Návrh k tomu cíli schválen byl španělskými úřady. Dne 24. prosince vydal jsem prohlášení k americkému lidu, vyzývaje k příspěvkům peněz neb jiných potřeb k podpoře hladem mroucích na

Kubě a tomu následovalo dne 8. ledna podobně veřejné ohlášení o vytvoření ústředního kubánského podpůrného výboru, se sídlem ve New York City, skládajícího se ze třetí členů, zastupujícího Americkou národní společnost Červeného kříže a náboženské i obchodní třídy. Úsilí tohoto výboru bylo neúnavné a docíleno jím mnoho. Velkou pomocí v tomto díle dobročinném bylo dosažení bezplatné dopravy na Kubu. Předseda amerického spolku Červeného kříže a zástupci ostatních přispívajících organizací ochotně navštívili Kubu a spolupůsobili s generálním konzulem a místními úřady, aby vydatně rozdělována byla podpora sebraná snahou ústředního výboru. Skoro \$200,000 na hotovost a zásobách bylo již mezi trpící rozděláno a více ještě je sebráno.

Zásoby připouštěny jsou bez placení cla a o dopravu do vnitra jest postaráno, tak že podpora, kteráž zprvu obmezena býti musila na Havanu a větší města, poskytuje se nyní ve většině, jestli ne ve všech městech, kde bída trvá. Tisíce životů bylo již zachráněno. Potřeba změny ve stavu soustředěnců jest uznávána vládou španělskou. Během minulých dnů zrušeny byly nařizení gen. Weylera a praví se, že soustředěncům je nyní dovoleno vrátiti se do svých domovů a že jsou podporováni v započatí práci ku vlastní výživě v míru a pokoji. Obecné práce byly započaty, aby poskytno se jim zaměstnání a částka \$600,000 byla povolena k úlevě jejich bídě.

Válka na Kubě jest takové povahy, že zdá se býti nemožným konečné vítězství jinak, nežli vyhoubením, aneb úplným vysílením jedné neb druhé, neb konečně obou stran, právě tak jako skončila desetiletá válka mírem zanjonským. Vyhlídka na takové protáhnutí a skončení nynějšího zápasu jest sotva možností, jakou by připustiti mohli klidně civilizovaný svět a dokonce ne Spojené Státy, kteréž poškozovány jsou velice a citelně jeho trváním.

Uznávaje toto, považuji za svou povinnost, abych v duchu pravého přátelství, neméně ku Španělsku, než jako ke Kubáncům, kteříž mají tak mnoho k ztracení průtahem zápasu, hleděl docíliti okamžitého skončení války. K tomu cíli předložil jsem dne 27. m. m. na základě mnoha vyjednávání a dopisování, prostřednictvím vyslance Sp. Států v Madridu, návrh vládě španělské, čelící ku příměří až do 1. října a k vyjednávání o mír prostřednictvím presidenta. Mimo to žádal jsem neodkladné zrušení nařizení soustředování obyvatelstva, tak aby dovoleno bylo lidu vrátiti se na své farmy a trpícím, aby poskytnuta byla úleva potravinami a zásobami ze Spoj. Států, za spolupůsobení španělských úřadů, tak aby dostalo se jim úlevy úplné.

Odpověď španělského kabinetu obdržena byla v noci dne 31. m. m. Nabízí k ukončení Kuby svěření příprav k těmto cíli vládě ostrovní, jelikož souhlas vlády té byl by nutným k dosažení konečného výsledku, však s dorozuměním, že práva vyhrazená ústavou vládě ústřední nemají býti zmenšena, neb obmezena. Jelikož kubánský sněm nesejde se až teprve dne 4. května, vláda španělská nenamítá ze své strany ničeho proti neodkladnému zastavení nepřátelství, jestliže o to požádána bude povstalci skrze jejich velícího generála, od nichž by v případě tom záviselo trvání a podmínky příměří.

Návrhy předložené gen. Woodfordem a odpověď španělské vlády byly obě ve spůsobu stručných memorand, kteráž v plném znění přede mnou leží a jsou v podstatě jak svrchu uvedeny. Úloha kubánského parlamentu v přičině

"připravení" míru a způsobu, jak toho učiniti, nejsou vysvětleny ve španělském memorandu, však dle vysvětlujících zpráv gen. Woodforda o předběžném pojednání, kteréž předcházelo konečnou konferenci, vyznávají se, že vláda španělská jest pohotová dáti sněmu ostrova plnou moc k vyjednávání podmínek míru s povstalci, však zdali přímým vyjednáváním, aneb nepřímým přijetím zákona, není zřejmým.

S tímto posledním úsilím ve směru ku zjednání neodkladného míru a jeho nepřiznivým přijetím se strany Španělska, přivedeny ke konci snahy výkonné vlády.

V mé výroční zprávě v prosinci minulém pravil jsem: "Z opatření posud nezkušných zbývají: Uznání povstalců za moc válce; uznání neodvislosti Kuby; neustání zakročení o skončení války, uložení míru střízlivého kompromisu zápasícím a zakročením v zájmu jedné neb druhé strany.

Nemluvím o násilném anektování, poněvadž na to není ani pomysleno. To, dle našich pojmů mravnosti, bylo by zločinným útokem. Na to jsem zkoumal cesty nám zbývající ve světle slov presidenta Granta, pronesených v r. 1875, kdy po 7letém úsilovním, zhoubném a ukrutném barbarství na Kubě, došel k závěrce, že uznání neodvislosti Kuby jest nepraktickým a neomluvitelným a uznání stavu války neoprávněným skutečností, podle zákonů mezinárodních. Upozorňoval jsem zejména na tuto stránku oně otázky, vytknuv nesnázě a mnohá nebezpečí, jež by uznání provázela, neboť by rozmnoženy byly obtížná břemena neutrality v obvodu naší pravomoci a nemohl by nijak rozšířen býti náš vliv, aneb vydatné služby v území znepokojeném. Od té doby se nestalo ničeho, co by změnilo můj náhled v tomto ohledu a uznávám právě tak nyní jako tehdy, že by vydání prohlášení neutrality, jakýmž způsobem tak zvané prohlášení stavu válečného se děje, nemohlo samo o sobě a nejsou prováděno žádným činem jiným, docíliti ničeho ve směru onom, kterýž sledujeme, totiž neodkladného ukončení Kuby a zastavení nepřátelství.

Obrátíme-li se k otázce uznání neodvislosti nynější povstalecké vlády na Kubě, nalezneme bezpečné příklady v našich dějinách z dob dřívějších. Tyto shrnuty jsou v poselství ke kongresu podaném prezidentem Jacksonem 21. prosince 1826 o záležitosti uznání neodvislosti Texasu. Pravil:

"Ze všech těch neshod jež vznikly následkem revolucí ve Francii, ze sporu týkajícího se plavců portugalských a španělských, z vyprostění amerických držav z nadvlády evropské a z mnohých a neustálé se udávajících zápasů o vládu ve španělské Americe, tak moudře důsledným s našimi spravedlivými zásadami bylo jednání naší vlády, že i za těch nejkritičtějších okolností vyhlášení jsme se odsouzení a nenarazili na jiné zlo, nežli ono, kteréž způsobeno jest pomějnějším vyrušením dobré vůle těch, proti nimž jsme následkem důkazů nuceni byli rozhodnouti.

"Tím prohlášeno bylo světu, že neustálou zásadou a snahou Spoj. Států jest, vystříhati se všeho mšeni se do sporů jiných národů a po případě uznati právé z vítězství strany, bez ohledu na naše vlastní zájmy neb náhledy, aneb na podstatu původního sporu. Však v tomto jako v každém jiném případě, jest nejlepší bezpečnost k nalezení, když přidržíme se zásady této.

"V zápasu mezi Španělskem a vzbouřenými osadami my stáli stranou a vyčkávali až schopnost nových států k sebeochraně byla úplně dokázána, nýbrž až i nebezpečí, že by mohly býti znovu po-